

Innspill til Samtykkeutvalget fra Nasjonalt senter for distriktsmedisin

Takk for invitasjon til å komme med innspill til ekspertutvalget om samtykkekompetanse.

Nasjonalt senter for distriktsmedisin (NSDM) har ingen egen forskning på dette området. Vårt oppdrag er å arbeide for gode og likeverdige helsetjenester i hele landet, med fokus på distrikt. Vi har ikke forskningsmessig grunnlag for å si noe om effekten av innføring av samtykkevilkår, eller om det er ulik effekt i distrikt sammenlignet med sentrale strøk.

Erfaringsbaserte tilbakemeldinger fra vårt nettverk av leger som arbeider i distrikt er at vurdering av pasientens samtykkekompetanse har blitt en avgjørende del av vurderingen av om kriteriene for tvang er til stede. Samtykke er vanskelig å vurdere, uansett om man er kliniker i by eller bygd. Kontinuitet og godt kjennskap til involverte personer og nettverk kan sannsynligvis være nyttig i slike vurderinger. Dette kan være vanskelig å oppfylle i legevaktsituasjoner, spesielt der legevakt er sentralisert, og i områder med mye bruk av vikarer.

Kompetanse på samtykkevurderinger er nødvendig for helsepersonell i hele landet. Det kan være nyttig å utvikle lett tilgjengelige, nettbaserte kurs som kan tilbys både fast ansatte og vikarer der de er.

Internasjonal forskning på tvangsinnleggelses (uavhengig av vilkår om samtykkekompetanse) kan tyde på at lav fastlege-stabilitet kan føre til flere tvangsinnleggelses, og at befolkningsdemografi påvirker tvangsbruken.

Se <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/34955909/> og <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/30954479/>

Vår konklusjon er at det finnes noe empiri som støtter at pasienter i distrikt KAN bli utsatt for mer tvang, men at det trengs mer forskning, særlig rettet inn mot effektene av samtykkekompetanse som vilkår.

Vennlig hilsen

Anette Fosse

Leder, Nasjonalt senter for distriktsmedisin (NSDM)
Institutt for samfunnsmedisin
UiT Norges arktiske universitet, N-9037 Tromsø, Norway
www.nsdm.no
Phone: +47 91622312

